

Kompetensbrist

Allergologer barn/vuxna
Gastroenterologer barn/vuxna
Dietister med specialistkompetens
Sjuksköterskor med specialistkompetens

Socialstyrelsen 2018-06-07

2

Riktlinjer för utredning och diagnos av födoämnesallergi

Socialstyrelsen tar fram nationella riktlinjer utefter behov och förutsättningar samt efter dialog med berörda aktörer

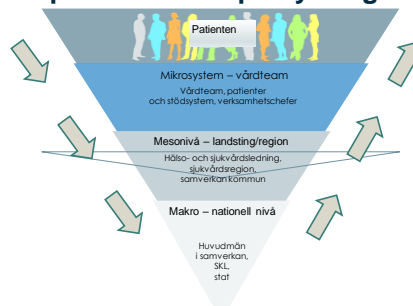
Behovsanalys sker bl.a. tillsammans med programområdena inom landstingens och regionernas nya kunskapsstyrningsstruktur

Den nya kunskapsstyrningsstrukturen ska underlätta implementeringen av olika kunskapsstöd

Socialstyrelsen 2018-06-07

3

Samspel för kunskapsstyrning

Källa: Utvärdering för bilden. Bilden utvecklas under 2013 på SKL och utgår från Mikrosystemmodellen. Henrich GC, Sataldem PB, Huder TJ, Mohr JJ, Gelfand MK, Healdrick LA, Wesson JH. Microsystems in Health Care. Part 1. The Joint Commission Journal on Quality Improvement. Volume 28 (9):472-491, 2002. Anklänkt på svenska

Landsting och regioners system för kunskapsstyrning

Nationella Programområden (NPO)	Respektive NPO speglar hela värkedjan: prevention, primärvård, specialistvård, (regionalt värkeday)
<ul style="list-style-type: none"> Ålder vård Inflammationsjukdomar (utgått av ECC samverkan) Endokrina sjukdomar Psykisk hälsa Nervsystemets sjukdomar Öronsjukdomar Ören, näsa- och halsjukdomar Hjärn- och kärlsjukdomar Lung- och allergisjukdomar Rörelseorganets sjukdomar Hud- och körtelsjukdomar Mag- och tarmsjukdomar Njör- och urinvägssjukdomar Kvinnosjukdomar och fölossning Barn och ungdomars hälsa Sällsynta sjukdomar Tandvård 	
Nationella primärvårdsdistrikt	
Nationella samverkansgrupper (NSG)	
Metoder för kunskapsstöd	
Kvällsregister	
Uppföljning och analys	
Läkemedel/medicinteknik	
Forskning/Life Science	
Patientsäkerhet	
Tillfälliga satsningar	

2018-06-07

Landsting och regioners system för kunskapsstyrning

Åtgärder

Ökad samordning mellan myndigheter inom befintlig organisation

Ökat fokus inom respektive myndighet

Hur vanligt är födoämnesrelaterad allergi eller födoämnesrelaterade besvär?

Hur vanligt är oväntade akuta allergiska reaktioner?

Bristande tillgång till rätt diagnos som grund för förebyggande åtgärder på individnivå

Socialstyrelsen 2018-06-07

6

Åtgärder

Samordning viktigast på lokal och regional nivå

Elevhälsa – skolmåltider

Kommunens tillsyn

Regional/landstingsvis kunskapsstyrning

Lung- och allergisjukdomar

Vårdskap: Västra Götalandsregionen

Ordförande: Anders Ullman

Barn och ungdomars hälsa

Vårdskap: Sydöstra sjukvårdsregionen

Ordförande: Simon Rundqvist

Socialstyrelsen

2018-06-07

7

Bakgrundsmaterial till siffror och lite nytt

Lägesrapport 2016

Anafylaxi av födoämne nästan fördubblat under 14 år

Astma minskat således en trolig effekt för just födoämne

Sannolikt anafylaxi mått med T78 avstämt Göran Wennergren vetenskapligt råd

T78.0 Anafylaktisk chock orsakad av ogynnsam reaktion mot födoämne

T78.1 Andra ogynnsamma reaktioner mot födoämne som ej klassificeras på annan plats

T78.2 Anafylaktisk chock, ospecificerad

T78.3 Angioneurotiskt ödem

T78.4 Allergi, ospecificerad

T78.8 Andra specificerade ogynnsamma effekter som ej klassificeras på annan plats

T78.9 Ogynnsam effekt, ospecificerad

Socialstyrelsen

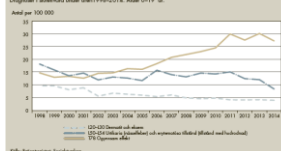
2018-06-07

8

Födoämnesallergi

Figur 4. Anafylaktiska reaktioner hos barn

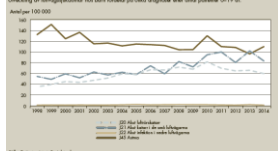
Diagnoser i åldersgrupp under 14 år 1998-2014. Ålder 0-19 år.

Källa: Patientregister, Sjukvårdsregionen

Figur 3. Luftvägssjukdomar hos barn

Uveckling av luftvägssjukdomar hos barn förskole- och skolålderspatienter 0-19 år.

Källa: Patientregister, Sjukvårdsregionen

Anafylaxi av födoämnesreaktioner fördubblat bland barn 1998-2014
Astma minskar under samma period

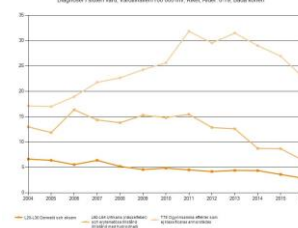
Socialstyrelsen

2018-06-07

9

Fortsatt utveckling

Diagnoser i slutet värd, Västkötalen/100 000 inv. Riket, Ålder 0-19, Både könen

Sjukvårdsregionen västkötalen 2016:03

Sedan 2014 tendens till minskning av anafylaxi mot födoämne
Allmän trend eller effekt av förebyggande arbete?

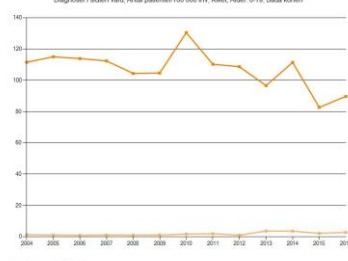
Socialstyrelsen

2018-06-07

10

Fortsatt utveckling astma

Diagnoser i slutet värd, Antal patienter/100 000 inv. Riket, Ålder 0-19, Både könen

Sjukvårdsregionen västkötalen 2016:03

Fortsatt trend minskat antal patienter med astma

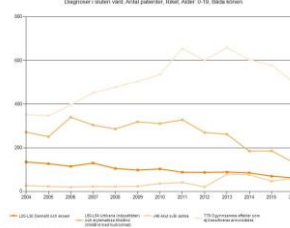
Socialstyrelsen

2018-06-07

11

Hur många har födoämnesallergi?

Diagnoser i slutet värd, Antal patienter, Riket, Ålder 0-19, Både könen

Sjukvårdsregionen västkötalen 2016:03

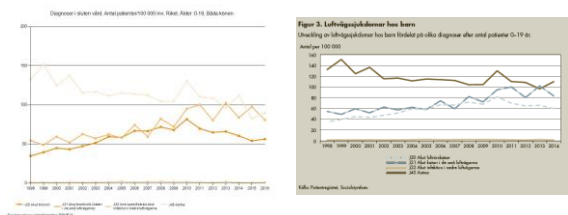
Hur många har svår födoämnesallergi? Ca 5-600 per år har anafylaxi

Socialstyrelsen

2018-06-07

12

Hur många har luftvägsbesvär?

Fortsatt sjunkande trend

Allergimärkning på restaurang i Österrike

Något för Sverige?

Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se

Socialstyrelsen